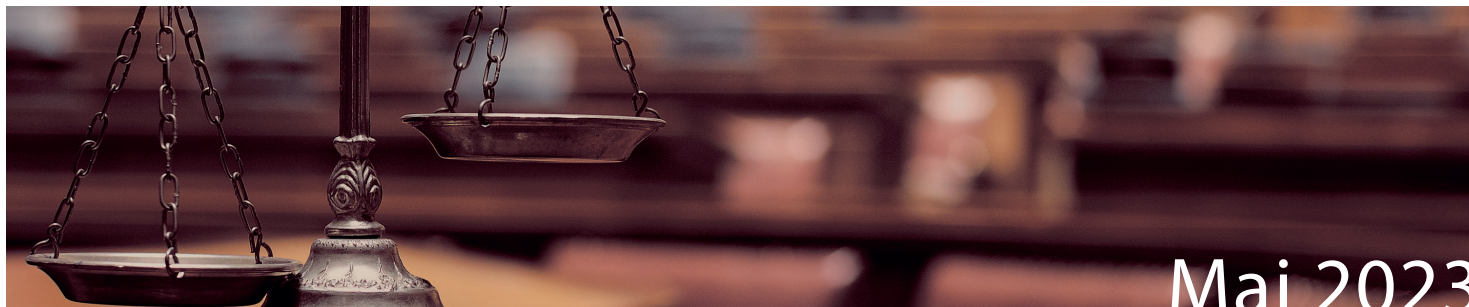

Holst, nyhedsbrev

Mai 2023

Nyt fra Civilprocessen

Highlights

Fjerde (af fem) udskudte nyhedsbreve tager os til praksis fra april måned. Det var en måned med få afgørelser fra Højesteret, og faktisk også færre trykte afgørelser i Fuldmægtigen og de øvrige tidsskrifter, end vi ofte ser.

At nyhedsbrevet trods dette ikke er blevet helt kort afspejler, at mange af sagerne rejste interessante spørgsmål – også selvom vi ikke i april fik væsentlige afgørelser om principielle spørgsmål.

En enkelt afgørelse tror jeg snart bliver principiel, nemlig U 2023.2728 Ø om kontraanke og fuldbyrdelse. Afgørelsen flugter med et præjudikat fra U 2000.1251 V, og fastslår helt overordnet, at en underinstansdom kan fuldbyrdes over for appelinstævnte, når denne ikke har kontraanket (eller indleveret svarskrift med selvstændig påstand inden ankefristen). Sagen er tilladt indbragt for Højesteret, og vi kan derfor allerede nu se frem til i 2024 at blive klogere på emnet.

Og en enkelt afgørelse opfatter jeg som principiel. Således har Højesteret ved kendelse af 26. april 2023 ændret U 2022.1654 Ø og har herved tilkendt erstatning efter § 320 ved aflysning af en sag med 1,5 dages varsel. Jeg skrev allerede om U 2022.1654 Ø, at forløbet som minimum måtte ligge på grænsen til, hvornår man efter lovmotiverne kunne forvente erstatning – men jeg opfatter samtidig afgørelsen fra Højesteret som et signal om, at bestemmelsen nok skal anvendes lidt lempeligere, end det hidtil har været praksis.

Månedens øvrige highlights består af 6 afgørelser fra landsretterne, der alle er værd at kende på grund af emnernes praktiske betydning.

Som den første vil jeg kort nævne U 2023.2519 V (TFA 2023.231) om ophør af retlig interesse. Ikke fordi afgørelsen

siger noget principielt, men fordi den demonstrerer, at netop dette begreb anvendes uens i retspraksis. Jeg kan i hvert fald ikke let forene afgørelsen med U 2023.900 Ø eller TFA 2021.549 – men må konstatere, at der i sager om retlig interesse højst kan opstilles nogle overordnede retningslinjer, mens de enkelte sager afgøres meget konkret.

Ligeledes både meget konkret men også interessant er FM 2023.32, der vel overordnet viser, at når retten har fastsat frist for afhjælpning af mangler ved stævningen, skal afvisningsspørgsmålet afgøres herefter. En senere afhjælpning (konkret i replikken) kan ikke på efterbevilling redde en sag, der skulle være afvist.

Mere generel er U 2023.2573 V (TFA 2023.214/1). Den var også til at forudsige. Den demonstrerer nemlig en velkendt regel: At sagens parter skal anvende funktionerne på minretssag.dk (korrekt). I den konkrete sag afvises en anke, fordi den var oprettet som en ny sag (og ikke ved brug af appelfunktionen).

Det samme kan siges om U 2023.2621 Ø, som velsagtens er den afgørelse fra 2023, jeg ville have været mest tryk ved at sætte penge på. Her har landsretten fastslået, at en ensidigt indhentet erklæring, der er indhentet »inden ankestævningen«, ikke frit kan fremlægges. Begrebet »sagen« i § 341 a skal således forstås som det første sagsskridt i den pågældende tvist.

Endelig vil jeg henlede opmærksomheden på to afgørelser om aspekter af syn og skøn.

Den første, FM 2023.28, handler om parternes adgang til at afæske en foreslået skønsmand nærmere oplysninger om sine kompetencer. Afgørelsen flugter vist nok med praksis (navnlig fra skatteområdet), men danner i nyhedsbrevet anledning til en længere – og til dels friere – diskussion af de forskellige interesser, som berøres af afgørelsen.

Den anden, U 2023.2729 Ø, vedrører spørgsmålet om, hvem der kan være til stede på en skønsforretning. Landsretten gentager, hvad der også er udtalt i U 2008.285/1 Ø, at retsplejeloven ikke indeholder regler herom – og afgørelsen bidrager med et eksempel på, hvordan den herved overladte skønsmæssige vurdering skal udmøntes.

Internationalt værneting

FM 2022.182 – bopæl ikke opgivet

En sag om konkursværneting, men i henhold til et kriterium, som også kendes i den civile retspleje.

Skyldneren havde efter modtagelse af inkassovarsel – og umiddelbart inden konkursbegæring – registreret sig som udflyttet til Schweiz i folkeregisteret, men uden at angive en (ny) adresse i udlandet. Under en måned senere var skyldnerens adresse registreret til en bopæl i Monaco (hvortil han formentlig reelt var rejst).

Hverken fogedretten eller landsretten fandt, at den kortvarige, angivelige flytning til Schweiz indebar, at skyldneren havde opgivet sin bopæl i Danmark.

Afgørelsen illustrerer helt overordnet, at en dansk bosat person bevarer sit hjemting i Danmark, indtil vedkommende reelt flytter. Og den blotte registrering i folkeregisteret kan ikke altid – og navnlig ikke, når omstændighederne omkring flytningen indikerer forsøg på omgåelse – forhindre værneting i Danmark.

U 2023.2519 V (TFA 2023.231) – retlig interesse i samværs-sag

En sag om (fortsat) retlig interesse i en situation, hvor der var truffet ny afgørelse om det underliggende retsforhold.

Den konkrete sag vedrørte prøvelse af en afgørelse om, at A ikke skulle have samvær med sine børn i en periode. Imens sagen verserede, traf myndighederne afgørelse om overvåget samvær, og den indbragte afgørelse havde derfor ikke praktisk betydning.

I sådanne tilfælde ser vi jævnligt, at sagen efterfølgende afvises med den begrundelse, at sagsøgerens retlige interesse er ophørt (se f.eks. U 2023.1367 H, U 2023.900 Ø, U 2023.674 H, FM 2022.72, TFA 2021.549 V, U 2020.2969 H, TFA 2020.54, U 2019.101 SH, U 2018.2173 V, U 2009.1758 H, U 2007.2161 H, U 2006.2808 Ø og U 2004.3051 H).

Det skete ikke i månedens afgørelse, og forklaringen herpå er sådan set interessant nok.

I landsrettens præmisser begrundes konklusionen med, at

serviceloven direkte hjemler indbringelse af Ankestyrelsens afgørelser, og at »Ankestyrelsens afgørelser har haft [en] retsvirkning«. Den begrundelse køber jeg ikke.

At prøvelsen har direkte hjemmel i lovgivningen, ændrer ikke i sig selv på, at der stilles krav om retlig interesse – og den konkrete regel kan efter min opfattelse ikke lempe kravets almindelige indhold. Samtidig er det forhold, at afgørelsen har haft betydning for parten ikke i sig selv nok. Hvis det var, ville få sager skulle afvises. Det afgørende er jo netop, om prøvelse af spørgsmålet på tidspunktet har betydning for parten.

Om det konkret er tilfældet, beror vel bl.a. på, om sagens afgørelse vil kunne påvirke vedkommendes retsstilling på andre måder – eksempelvis ved at præjudicere fremtidige afgørelser om samme spørgsmål eller som grundlag for et erstatningskrav mod Ankestyrelsen.

Sagens oplysninger giver ikke mulighed for en grundig analyse, men for en umiddelbar læsning er det ikke helt let at begrunde, at man ikke bare afviste sagen af de her drøftede grunde (jf. også TFA 2021.549 og U 2023.900 Ø, der vedrørte afgørelser om bopæl hhv. samvær).

Sagen blev faktisk afvist, men af en anden grund. A havde nemlig ikke i ankesagen nedlagt en påstand, som krævede stillingtagen til det materielle spørgsmål (men havde for landsretten alene nedlagt påstand om ophævelse af byrettens dom). Den del af afgørelsen er noget særegen, og læser man med for at forstå udviklingen på det civilprocesretlige område, kan man rimeligvis springe over sidste afsnit i både kendelsen og i denne analyse.

Sagsførelse og sagsportalen

FM 2023.32 – afvisning trods senere afhjælpning af stævning

Landsretten ændrede byrettens afgørelse og afviste en sag med henvisning til retsplejelovens § 389, stk. 1, jf. § 348, stk. 2, bl.a. fordi stævningen ikke indeholdt de nødvendige oplysninger om sagsøgte navn og adresse eller sagsøgers påstand, sagsfremstilling og anbringender.

Det i sammenhængen interessante er, at sagsøger – der forinden havde oversiddet en frist for afhjælpning fastsat af retten – i sin replik havde afhjulpet manglerne i stævningen. Landsretten mente imidlertid, at sagen tidligere burde være afvist, og fandt altså ikke, at sagsøger skulle »reddes« af, at byretten ikke havde fået truffet denne afgørelse.

Afgørelsen er hård, men skal ses i sammenhæng med, at de konkrete fejl og mangler (navnlig manglende oplysninger om navn og adresse på sagsøgte) indebar, at der først skete forkyndelse mere end 6 måneder efter indlevering af stævning

– endda i en sagstype, hvor lovgivningen opstillede en frist for indbringelse på 4 uger (og hvor parterne derfor efter denne frist burde kunne indrette sig i tillid til, at der ikke var stævnet).

Afgørelsen skal samtidig ses i sammenhæng med, at retten faktisk havde fastsat en frist for afhjælpning. I en sådan situation var det ret klart uberettiget, at retten ved fristens udløb – og efter intet at have modtaget fra sagsøger – oprettede sagen på portalen og sendte et velkomstbrev til sagsøgte. Der var på dette tidspunkt både grundlag for og anledning til at træffe en afgørelse om afvisningsspørgsmålet.

Sagens præjudikatsværdi kan af samme grund ikke strækkes langt.

U 2023.2573 V (TFA 2023.214/1) – anke uden brug af rette funktion

Faderen havde anket en dom i en sag om forældremyndighed og samvær via kontaktformularen på minretssag.dk, og altså ikke ved brug af funktionen »opret appel« på sagen i første instans.

Det førte ikke overraskende til en afvisning: Når ellers de tekniske løsninger virker, skal man som part bruge de rigtige knapper og funktioner – og gør man ikke det, så har sagskridtet ingen retsvirkning.

(Landsretten er også inde på, at anken ikke opfyldte betingelserne i § 373, stk. 1. Det ville i sig selv kunne begrunde afvisning, og diskussionen kunne derfor være interessant, hvis stævningen var uploadet korrekt – eller hvis henvendelsesformen konkret var acceptabel, eksempelvis fordi sagsportalens ikke virker. Men når et processkridt foretages ad den forkerte vej, må første spørgsmål være, om den overhovedet kan tillægges retsvirkning. Kun da får det interesse, hvad henvendelsen indeholder. Dette led af begrundelsen fremstår med andre ord redundant).

Afgørelsen indeholder i øvrigt en interessant eftersætning om oprejsningsbevilling. Faderen havde for landsretten oplyst, at han selv ankede, fordi hans advokat havde ferie. Han havde samtidig henvist til, at sagen havde væsentlig betydning og derfor under alle omstændigheder burde admitteres.

Disse betragtninger, som jo i hvert fald ikke er helt uden merit, tog landsretten imidlertid ikke stilling til, da anmodninger om oprejsningsbevilling (også) skal indgives på sagsportalens (hvilket landsrettens præmisser faktisk vejleder om). Det er derfor også muligt, at sagen er endt lykkeligt for faderen.

Bevisførelse

FM 2023.27 – materiale tilladt fremlagt til supplerende spørgsmål

Til brug for supplerende spørgsmål til en skønsmand, fik en part tilladelse til at fremlægge beregninger indhentet efter sagens anlæg.

Afgørelsen flugter med tidligere praksis, navnlig U 2020.282 H (se også U 2020.800 V og FM 2020.265. De af den ene part påberåbte afgørelser i U 2019.1557 Ø og U 2012.1513 V var derimod uden relevans for sagen, idet de vedrørte fremlæggelse af ensidigt indhentede erklæringer med henblik på, at disse skulle indgå som bevis i sagen).

FM 2023.28 – beskrivelse af en skønsmands kompetence

Hvor den ovenfor omtalte afgørelse var en ren anvendelse af et klart præjudikat fra Højesteret, var månedens anden afgørelse under denne overskrift lidt sjovere.

I forbindelse med udpegning af en skønsmand, havde den af VBA foreslåede bygge- og energikonsulent fremsendt sædvanligt CV til belysning af sine faglige kundskaber. Den ene part mente ikke, at dette dokumenterede relevante kompetencer, og ønskede derfor rettens tilladelse til at anmode den foreslåede skønsmand om en nærmere redegørelse.

Landsretten fandt ikke, at der var »grundlag for at betvivle«, at skønsmanden havde de nødvendige kompetencer, og sagde derfor »nej«.

Afgørelsen berører et tema, som mange advokater sikkert har oplevet: En skønsmand bringes i forslag af et institut, og man har så reelt kun instituttets (og skønsmændens) ord for, at han er den rigtige til opgaven.

Selvom retsplejeloven næppe giver parterne bestemte retskrav til sikring heraf, forudsætter flere af bestemmelserne i retsplejelovens kapitel om syn og skøn trods alt, at den udpegede skønsmand har de nødvendige faglige kompetencer – og heri ligger vel også implicit en ret til for parterne at have en holdning til spørgsmålet.

Udfordringen for domstolene er i disse sager at finde en balance. På den ene side bør man tillade en sagligt begrundet anmodning om uddybning (hvorunder man formentlig må tage højde til emnets kompleksitet, behovet for særlige fagkundskaber og »fyldigheden« af de allerede fremsendte oplysninger). På den anden side må der kunne tænkes situationer, hvor begæringen reelt savner mening.

Uden kendskab til den konkrete sags omstændigheder – dvs. uden at kende det tidsmæssige forløb og uden at have læst

skønsmandens CV – er det umuligt at have en holdning til den konkrete sag. Men på et mere overordnet plan er min personlige holdning nok den, at retterne i tvivlstilfælde er bedst tjent med at efterkomme en sådan anmodning. Det skader sjældent at bede en skønsmand uddybe, og i værste fald risikerer man ellers, at det under sagen bliver klart, at han måske ikke var opgaven helt voksen.

(Her går min opfattelse de lege feranda vist nok videre i retning af beskyttelse af parterne, end hvad der antages andre steder i litteraturen, jf. f.eks. »Syn og skøn«, 6. udgave s. 180-81. Det er navnlig lavpraktisk begrundet. Dels vil det øge sandsynligheden for, at parterne accepterer skønsmandens konklusioner og dermed reducere den efterfølgende proces, at parterne betrygges i valgets, dels er det en billig måde at fange de – forhåbentlig meget sjældne – tilfælde, hvor den først påtænkte skønsmand faktisk mangler de nødvendige egenskaber, og hvor alternativet ville være efterfølgende udpegning af en ny skønsmand, til udgift og gene for både parter og domstolen.

Det nævnte værk henviser til SKM 2012.706 Ø, der dog synes at indeholde den lille krølle, at der faktisk var indhentet supplerende oplysninger, hvorefter spørgsmålet var, om man skulle indhente yderligere supplerende oplysninger. Det er alt andet lige lettere at sige nej til gentagne anmodninger om uddybning. Kendelsen er drøftet indgående i TfS 2013.113, hvor de særligt interesserede kan læse videre om emnet. Se også UK 2014.14 og UK 2016.45 af samme forfatter med henvisninger til andre afgørelser med væsentligt samme indhold – herunder i situationer, hvor anmodningen blev afvist første gang. Man bør da blot have for øje, at der i de nævnte artikler er tale om en skatteretlig vinkel på emnet, og at artiklerne er skrevet af forfattere, der i den konkrete sammenhæng har en meget tydelig agenda ift. at værne »skatteyderens« interesser i et system, som af mange skatteadvokater opfattes som Davids kamp mod Goliat. Det er med andre ord et andet miljø, end man finder i de almindelige civilprocesretlige fremstillinger).

U 2023.2729 Ø – hvem kan være til stede på skønsforretningen

I en sag om brandskade var der udmeldt syn og skøn, hvor det sagsøgte forsikringsselskab ønskede, at en medarbejder fra DBI skulle deltage.

Baggrunden herfor var – som gengivet i dommens præmisser – at DBI havde foretaget en række undersøgelser inden sagen, og at en del af materialet herfra var bortkommet. Skønsmanden havde på den baggrund selv bedt om mulighed for at drøfte sagen med medarbejderen.

Landsrettens præmisser starter med en bemærkning om, at retsplejeloven ikke indeholder regler om, hvem der kan del-

tage på skønsforretningen – og så ved man jo, at der i hvert fald er potentiale for en spændende afgørelse.

Præmisserne er imidlertid konkrete, og resultatet er jo sådan set til at forstå. Når nu skønsmanden selv har ønsket det; når ønsket for så vidt fremstår sagligt; og når den pågældende person ikke har nogen tilknytning til sagens parter, så giver det god mening, at landsretten tillod dette.

Tilbage står så efter min forståelse, at der på dette område er overladt domstolene et rimeligt frit skøn over, om det er sagligt, relevant og forsvarligt, at tredjeparter deltager under en skønsforretning.

(»Syn og skøn« 6. udgave s. 202 indeholder en drøftelse af behandlingen af biintervenienter og procestilvarslede. Hjemlen for de foreslåede hovedregler må netop være, at der som anført af landsretten i månedens afgørelse ikke findes udtrykkelige regler om, hvem der kan – eller ikke kan – deltage. Samme værk indeholder også instruktive betragtninger om håndteringen af tredjeparter. Konklusionen synes at være, at det i vidt omfang overlades til skønsmandens vurdering, idet der dog samtidig omtales en utrykt kendelse af Østre Landsret, der som refereret fremstår for restriktiv. Se også den i månedens afgørelse påberåbte U 2008.285/1 Ø).

U 2023.2621 Ø – om § 341 a og ankesager

En sag om et mildest talt kreativt argument, der fik et fuldstændigt forventeligt udfald.

Efter at have tabt en sag i første instans mod Skatteministeriet, fik en borger udarbejdet en sagkyndig rapport, som skulle fremlægges sammen med ankestævningen.

Der var uomtvisteligt tale om et dokument omfattet af retsplejelovens § 341 a, men borgeren fremførte under sagen det noget søgte argument, at formuleringen »sagens anlæg« måtte forstås som knyttet til den enkelte sag i hhv. første og anden instans.

Denne læsning – som absolut ingen støtte har i bestemmelsens forarbejder, og som på ingen måde lader sig forene med bestemmelsens formål – ville i givet fald indebære, at parterne frit kunne indhente ensidige erklæringer under sagens behandling i første instans, hvis de bare ventede til anken med at fremlægge dem.

Landsretten sagde naturligvis »nej«, og vi har dermed trykt praksis til besvarelse af et spørgsmål, jeg selv aldrig havde overvejet at stille.

(Sagen havde den yderligere udfordring, at erklæringen end ikke var afgivet inden ankestævningen blev indleveret. Hvis ellers borgeren var kommet over første hurdle, ville han have håndteret denne udfordring med et synspunkt om, at det afgørende tidspunkt var datoen for bestilling af erklæringen. Til støtte herfor henviste borgeren til U 2022.728 V, der imidlertid som også berørt i min analyse af kendelsen vedrørte en meget konkret situation.

Læser man stadig mine nyhedsbreve efter sommerferien, kan jeg i øvrigt tease, at der snart kommer en endelig afklaring af denne »tidspunktsdiskussion«).

Sagsomkostninger og fri proces

FM 2023.34 – betydningen af forudgående forligstilbud

Et forsikringselskab havde inden sagens anlæg tilbudt skadelidte erstatning med 1,35 mio. kr., hvilket skadelidte afslog.

Efter at have stævnet selskabet fik skadelidte dom for 1,2 mio. kr. – og selskabet fik tilkendt sagsomkostninger, fordi det tidligere havde tilbudt skadelidte, »hvad der tilkom ham«, jf. retsplejelovens § 312, stk. 4.

Sagen er så lige til, som sager efter bestemmelsen bliver (og det, der har undret mig mest, er faktisk, at den er udvalgt til offentliggørelse).

FM 2023.31 – ikke omkostninger til sagsøgte i hævet sag

I en personskadesag betalte det sagsøgte selskab en mindre del (ca. 9 %) af skadelidtes krav på baggrund af en udtalelse fra Retslægerådet, og meddelte samtidig, at selskabet var insolvent.

På den baggrund hævdede skadelidte sagen, hvorefter selskabet påstod sig tilkendt sagsomkostninger. Heri fik det ikke medhold.

Afgørelsen er et eksempel på, at retterne ved anvendelse af § 314 må skele til baggrunden for, at sagen er hævet: Sker det under omstændigheder, der svarer til, at sagsøger har fået medhold, skal sagsøger have tilkendt omkostninger (eksempelvis hvis sagsøgte har opfyldt sagsøgers påstand). Sker det under omstændigheder, der svarer til, at sagsøgte har vundet, skal sagsøgte have tilkendt omkostninger. Og sker det i en situation, hvor begge parter kan siges at have vundet for en del og tabt for en del, må omkostningerne fastsættes skønsmæssigt eller ophæves, bl.a. efter principperne i § 313.

(I den konkrete sag kunne denne vurdering nok også være faldt ud således, at sagsøger var blevet tilkendt omkostninger. Realiteten syntes således at være, at sagsøger havde fået fuldt

medhold i det omfang, det havde praktisk betydning, og at videre sagsførelse udelukkende og uanset sagens udfald ville være en udgift for sagsøger. Det eneste, sagen ikke rimeligvis kunne ende med, var sagsomkostninger til det sagsøgte selskab).

U 2023.2513 Ø – udenretlige omkostninger i udeblivelsesdom (inkassosag)

Ved fastsættelsen af sagsomkostninger i en udeblivelsesdom i en småsag skulle udenretlige omkostninger fradrages, jf. U 2021.2631 H.

U 2023.2630 V (FM 2023.45, TFA 2023.214/2) – fri proces efter sagens afslutning

Der blev undtagelsesvist meddelt fri proces i en sag om forældremyndighed efter sagens afslutning.

Forløbet fra til denne afgørelse var lidt rodet. Byretten havde under hovedforhandlingen meddelt en art betinget fri proces, hvor moderen inden en nærmere frist skulle fremsende sine økonomiske oplysninger. Denne frist overholdt moderen ikke, men ansøgte i stedet om udsættelse. Byretten besvarede aldrig anmodningen men afsagde dom i sagen, og fastsatte herunder, at moderen selv skulle afholde udgifterne. Udfaldet blev ændret i landsretten, der altså konkret fandt anledning til at fravige den almindelige regel om, at fri proces ikke kan meddeles, når en sag er afsluttet (se om lovgrundlaget for denne vurdering »Fri Proces« s. 51, der dog primært vedrører fri proces i de sager, hvor beslutningen træffes af Civilstyrelsen).

Sagen skal læses med blik for, at landsretten konkret fandt det dokumenteret, at moderen havde udfoldet rimelige bestræbelser på at fremskaffe den relevante dokumentation (og at hun undervejs havde været hindret på grund af manglende adgang til MitID).

U 2023.2626 Ø – anvendelsesområdet for § 336

Vi slutter emnet med en interessant kendelse.

Sagen vedrørte ikke fri proces, idet parterne havde retshjælpsdækning, men derimod dækning af omkostninger ud over forsikringens dækningsmaksimum i medfør af § 336 (der på omtrent samme vilkår som fri proces giver mulighed for, at statskassen dækker de udgifter, som forsikringen ikke dækker).

Sagen var anlagt mod 10 lejere, der på tidspunktet for stævnningens modtagelse ville have opfyldt betingelserne for fri proces, hvis man bortså fra deres respektive forsikringer. De grundlæggende betingelser i § 336 var derfor opfyldt.

Udlejer vandt sagen i byretten, hvorefter de ti lejere ankede til landsretten, der stadfæstede denne afgørelse.

For landsretten havde alle 10 lejere ansøgt om omkostningsdækning efter § 336, hvilket landsretten ikke mente at have kompetence til at bevillige. Begrundelsen herfor er absolut værd at læse:

»Landsretten finder, at landsretten i en situation som den foreliggende, hvor sagen først er anket af de parter, der søger om omkostningsdækning, ikke har kompetence til at træffe afgørelse om omkostningsdækning, da landsretten heller ikke ville have været kompetent til at tage stilling til spørgsmålet om fri proces. Kompetencen hertil er således kun henlagt til retten i de situationer, hvor der ikke skal foretages en nærmere vurdering af ansøgerens udsigt til at få medhold i sagen. Det drejer sig blandt andet om ankesager, hvor ansøgeren helt eller delvist har fået medhold i den foregående instans, men hvor sagen er anket af modparten. Der henvises herved til betænkning 1436/2004, s. 384.

I den foreliggende situation ville der i relation til ansøgernes påstande i anken netop skulle foretages en nærmere vurdering af udsigten til medhold. Det findes derfor bedst stemmende med kompetenceforholdene, at Civilstyrelsen også i relation til omkostningsdækning tager stilling til anmodningen, jf. herved tillige betænkningens s. 393.«

Skal man forstå afgørelsen, kan man med fordel læse U 2011.1457 H (ikke trykt in extenso), hvor en ansøger fik tilkendt omkostningsdækning.

Forskellen på de to sager er, at ansøgeren i 2011 havde vundet sagen i landsretten, hvorefter modparten havde anket. I sådanne situationer følger det af retsplejelovens § 327, stk. 3, jf. § 325, at fri proces kan meddeles uden en vurdering af ansøgerens udsigt til at få medhold i sagen.

Omvendt forholdt det sig i månedens afgørelse, hvor ansøgeren som beskrevet havde tabt sagen i den forudgående instans, og hvor det »underliggende« spørgsmål om fri proces derfor ville skulle bedømmes efter § 328, stk. 1, jf. stk. 2, hvor kompetencen tilkommer Civilstyrelsen, jf. stk. 6.

Afgørelsen demonstrerer således, at der ved anvendelsen af § 336 må skeles til, hvordan en ansøgning om fri proces – for så vidt ansøgeren ikke havde haft retshjælpsforsikring – ville være behandlet (denne tilgang til kompetencefordelingen har klar støtte i betænkningen, jf. landsrettens henvisninger og navnlig den sidste af de to).

Andre spørgsmål

U 2023.xxxx H – Højesterets kendelse af 26. april 2023 – om retsplejelovens § 320

Sag BS-41349/2022.

Afgørelsen ændrer U 2022.1654 Ø (FM 22022.15) (der er omtalt i min Almanak for 2022 på s. 171).

Om landsrettens afgørelse skrev jeg, at den »fulgte hovedreglen«, hvorefter aflysning af en hovedforhandling ikke, og heller ikke med kort varsel, kan begrunde et erstatningskrav mod staten (se også U 2021.1505 Ø om en Covid-19 relateret aflysning).

Bestemmelsen har således historisk i stedet først og fremmest været anvendt i sager, hvor en sag må gå om på grund af rettens forhold, eksempelvis som følge af en dommers inhabilitet (jf. U 2014.555 H).

Omvendt har § 320 et anvendelsesområde også ved aflysninger, hvad jeg også knyttede nogle ord til i min analyse af landsrettens afgørelse (som anført der, har lovgiver i 2005 ønsket at udvide bestemmelsens anvendelsesområde – og da lovmotiverne udtrykkeligt åbner for, at bestemmelsen kan anvendes på aflyste hovedforhandlinger, måtte vi være tæt på, når der var tale om under to dages varsel).

I april fandt Højesteret så i den konkrete sag, at vi var inden for dette område.

Sagen var berammet til hovedforhandling den 29. oktober, men blev to dage forinden – lige over middag den 27. oktober – aflyst på grund af rettens forhold.

Af Højesterets begrundelse fremgår, at der er lagt vægt på (1) sagens forventede varighed (konkret ½ dag), (2) den planlagte bevisførelse (konkret afhøring af parterne og 2 vidner), (3) tidspunktet for aflysningen (konkret altså ca. 1,5 arbejdsdage før) og (4) tidspunktet for den omberammede hovedforhandling (konkret godt 3 måneder).

Sammenholder man sagens omstændigheder på disse fire parametre med, hvad der trods alt jævnlige er faktum i aflyste sager, er det en nærliggende konklusion, at Højesteret herved har åbnet op for en mere lempelig anvendelse af bestemmelsen, end hvad der nok praktiseres ved landsretterne.

Det er klart, at det tidsmæssige aspekt vejer tungt, og det er heldigvis de færreste sager, der aflyses med under 2 dages varsel – og er varslet meget længere, tror jeg ikke, man skal regne med godtgørelse.

Det er omvendt ikke helt uhørt, at aflysning sker med dags eller halvanden dags varsel, og når vi er inden for denne meget korte tidsramme, synes bestemmelsens anvendelsesområde nu at være ganske bred, efter Højesteret har anvendt den i en sag, der trods alt må siges at have haft et meget begrænset omfang, og som følge af en forsinkelse, som advokaterne ved mange retskredse sikkert ville opfatte som endog meget kort.

Man skal så blot huske, at erstatningen jo alene har til formål at dække meromkostninger som følge af forsinkelsen – og på dette punkt peger afgørelsen på, at man som part eller advokat nok ikke skal forvente udmåling af store beløb. I den konkrete sag landede udmålingen således på 5.000 kr. (se om udmålingen Højesterets præmisser i U 2014.555 H).

U 2023.2728 Ø (FM 2023.13) – kontraanke og fuldbyrdelse

En enormt spændende afgørelse, der af Procesbevillingsnævnet er tilladt indbragt for Højesteret.

Sagen vedrørte fuldbyrdelse over for appelindstævnte og rejste derfor spørgsmålet om, i hvilket omfang kontraanke afskærer fuldbyrdelse.

Underinstansens afgørelse var anket af en udlejer, U, der havde indleveret ankestævning inden eksekutionsfristen – og så kan der naturligvis ikke ske fuldbyrdelse over for U.

U havde imidlertid i underinstansen fået delvist medhold, og lejeren, L, nedlagde derfor i ankesvarskriftet selvstændig påstand. Det kunne L fint gøre, for modsat kære, stilles der i ankesager ikke krav om kontraanke inden for ankefristen (se herom betænkning 69/1973, s. 167 og 172).

Men – og her bliver det spændende – da L's ankesvarskrift var indleveret efter udløb af eksekutionsfristen, opstod spørgsmålet, om dommen i mellemtiden kunne fuldbyrdes over for U. Det spørgsmål behandler betænkningen, der ligger til grund for § 381, ikke, men det er i U 2000.1251 V (som er fulgt af Vestre Landsret i FM 2010.351) antaget, at en underinstansdom kunne fuldbyrdes, selvom den inden eksekutionsfristen var anket af den (delvist) vindende part. Dommen er i dele af litteraturen taget til indtægt for, at der kan ske fuldbyrdelse i denne situation, medmindre ankesvarskrift er indgivet inden for 14 dages-fristen.

Også i Østre Landsret blev fortolkningen af retsplejelovens § 480, at der kan ske fuldbyrdelse af en dom over for appelindstævnte, når denne ikke selvstændigt har kontraanket inden udløb af eksekutionsfristen.

Det er et praktisk meget væsentligt spørgsmål, som begge landsretter – med 20 års mellemrum – har taget stilling til, og derfor er det også væsentligt, at vi i 2024 kan se frem til en højesteretsafgørelse om emnet.

Publicerede afgørelser

I april har Ugeskriftet, Fuldmægtigen og de øvrige anførte tidsskrifter trykt følgende afgørelser, der er omtalt i mit nyhedsbrev for marts samt tidligere nyhedsbreve som angivet:

- FM 2023.26 (U 2023.2147 V) – sagsomkostninger i isoleret bevisoptagelse
- FM 2023.30 (U 2023.1534 V) – fristoverskridelse med påstandsdokument (februar 2023)
- FM 2023.33 (U 2023.1471 V) – skønsmand ikke inhabil (februar 2023)

Kristian Torp
E, kto@holst-law.com
T, +45 8934 1162
M, +45 3010 2223